Marius GOLEA
(Universitatea de Vest
din Timișoara)

Conservatorism și inovare în discursul religios

Abstract: (*Conservatism and Innovation in the Religious Discourse*) The present paper intends to indentify some aspects related to the conservatory character of the Christian religious discourse, and to the need to innovate this type of discourse, requested by its intention to convey a perlocutionary effect upon the target public. The study adopted an interdisciplinary stand point, which uses both the means of linguistics and theology. The theology has defined, once for all, the dogmatic apparatus which is being expressed by using the same vocabulary that draws its origins, through transliteration, neologisms, etc., especially from the Greek language. One can speak, on a higher level of generality, about the phenomenon of acculturation, as aspect of the apostleship, for entire populations took elements of spiritual culture, which were superior to the ones they had before Christianization. One can also affirm that in the Christian discourse domain there are three *speeds* in what concerns the adaptation to the general evolution of the language: the biggest inflexibility is that in the liturgical area, where any change is regarded as impossible and highly undesirable; theology, as science speaking about God and trying to answer the existential questions of the human society in general, it tries to remain connected to the level of development the other sciences are at, so that it evolves in a more accelerated manner; the fastest to adapt and to evolve is the missionary domain, for it has to speak to the target public in the linguistic, paralinguistic, and extra-linguistic terms, used at the moment the unity of meaning is being conveyed. The conclusion we draw is that the Christian religious discourse is subject of this permanent struggle of opposites: conservatism-innovation, and in order to accomplish an efficient communication it is necessary to remain rooted in the immutable truth of faith, but in the general context of a constant preoccupation for innovating the rhetorical means used by it.

Keywords: *Christian religious discourse*, *conservatism*, *innovation*, *interdisciplinary*, *perlocutionary effect*

Rezumat: Scopul prezentului articol este acela de a identifica unele aspecte legate de caracterul conservator al discursului religios creștin și de nevoia de inovare a acestui tip de discurs, impusă de intenția sa de a realiza un efect perlocuționar asupra publicului țintă. Perspectiva studiului este una interdisciplinară, care utilizează mijloacele lingvisticii, dar și cele ale teologiei. Teologia și-a definit o dată pentru totdeauna aparatul dogmatic, pe care îl exprimă utilizând același lexic cristalizat în urmă cu mai mult de un mileniu, lexic care provine prin translitерație, calc, etc., în special din limba Greacă. Putem vorbi, la nivel mai înalt de generalitate, despre fenomenul de aculturație, ca aspect al apostolatului, căci întregi populații au preluat elemente de cultură spirituală ce erau superioare celei pe care o dețineau în momentul creștinării. Se poate afirma că în spațiul religios creștin există trei *viteze* în ceea ce privește adaptarea la evoluția generală a limbii: inflexibilitatea cea mai mare este cea din domeniul liturgic, în care orice schimbare este considerată în genere imposibilă și total indezirabilă; domeniul teologiei, ca știință ce vorbește despre Dumnezeu și ca încercare de a răspunde întrebărilor existențiale ale ființei umane în contextul evoluției societății în general, este un domeniu care evoluează într-un ritm mai alert și care încearcă să rămână conectat la nivelul de dezvoltare al celorlalte științe; domeniul cu cea mai rapidă evoluție poate fi considerat cel misionar, căci trebuie să vorbească publicului țintă în termenii lingvistici, paralingvistici și extralingvistici care sunt în uz la momentul în care se realizează transmiterea unității de sens. Concluzia care se desprinde este aceea că discursul religios creștin este supus acestei permanente lupte a contrariilor: conservatorism-inovare, iar pentru o comunicare eficientă este necesar ca să rămână conectat la adevărul imuabil de credință, dar în contextul general al unei permanente preocupări pentru

BDD-A31477 © 2020 Jatepress
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:54 UTC)

inovarea la mijloacelor retorice folosite.

Cuvinte-cheie: *conservatorism, discurs religios creștin, efect perlocuționar, inovare, interdisciplinaritate*

1. Caracteristici generale ale discursului religios creștin

Înalt cristalizat, cu formule folosesc colocații / alăturări / sintagme cu formă lingvistică / dogmatică fixă, discursul religios creștin este o formă complexă de comunicare (Bastin 2014, 80), prin care se încearcă să se transmită adevărul de credință unui public țintă ce, în general, care un caracter neomogen în ceea ce privește gradul de a împropria aparatul de gândire și simțire teologic. După Sinodul al VII-lea Ecumenic care a avut loc în anul 787 la Niceea, nu a mai avut loc nici o inovare în domeniul dogmatic, fapt care determină atât stabilitatea cât și conservatorismul discursului creștin teologic, dar, chiar dacă poate părea paradoxal, generează și o nevoie stringentă de inovare a lui.

Ca orice text, discursul religios creștin trebuie să îndeplinească aceleași funcții generale: „expresivă, cognitivă, egocentrică, informativă, imperativă, performativă, emotivă, fatică." (Nida 2004, 16). Pentru a fi receptat, discursul / textul religios are nevoie să fie caracterizat de aceleași cerințe ca orice alt discurs, respectiv:

> (…) coeziunea (legătura dintre propoziții), coerența (legătura dintre afirmații), intenționalitatea (emițătorului, vorbitor sau scriitor), gradul de acceptabilitate (modul în care reacționează receptorul), caracterul informativ (ceea ce propune textul), relevanța (scopul enunțării textului), intertextualitatea (similitudini cu alte texte). (Lungu-Badea 2003, 97).

În cadrul actului de comunicare între emitent și receptor de stabilesc relații care fac posibilă transmiterea unității de sens. Relațiile dintre sursa discursului religios (retor) și publicul țintă (receptor) sunt în număr de patru, și-anume: „1) relația dintre sursă și mesaj, în funcție de ceea ce se presupune a fi impactul asupra receptorului (intenționalitate); 2) relația dintre discurs și lumea reală a obiectelor și fenomenelor (coerență); 3) relațiile dintre texte și alte texte (intertextualitate) și 4) relația dintre discurs și receptori în ceea ce privește efectul (impactul și atractivitatea) acestuia." (Nida 2004, 63). Trebuie subliniat faptul că relațiile menționate se stabilesc în mare măsură pe baza caracteristicii de intertextualitate a discursului creștin religios, care este un element central atât al emiterii / producerii acestui tip de discurs, cât și al receptării lui (Venuti 2009, 157).

Discursul religios poate fi încadrat, din punct de vedere al genului, la: genul epidictic, genul deliberativ și genul judiciar (Gruia 2014, 27). Astfel, explicarea unor aspecte dogmatice, elogierea vieții unui sfânt, prezentarea unor fapte morale, toate acestea încearcă să transmită un efect motivațional și totodată educativ asupra auditoriului. În cadrul discursului religios deseori este prezentă inducția logică, prin

BDD-A31477 © 2020 Jatepress
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:54 UTC)

care, plecându-se de la ipoteze care se doresc a avea legătură cu experiența religioasă a publicului țintă, printr-un proces de deliberare și persuasiune, retorul încearcă să impună respectarea unor anumite precepte, reguli de viață, toate acestea având finalitate soteriologică (Gruia 2014, 28). Nu sunt trecute cu vederea nici raționamentul de tip deductiv, toate acestea putând utiliza o gamă foarte variată de tropi (Gruia 2014, 29).

În ceea ce privește strategiile discursive pe care emițătorul mesajului religios le poate adopta, ele pot fi clasificate din punctul de vedere al generalității, în: strategii discursive argumentative globale și strategii discursive argumentative punctuale. În prima categorie sunt enumerate: explicația, descrierea și narațiunea, iar în cea de-a doua categorie intră, spre exemplu: întrebarea retorică, negarea polemică, metafora, etc. (Gruia 2014, 77).

De-a lungul timpului, respectiv al celor aproape două milenii de creștinism, retorii creștini au dezvoltat ceea ce am putea numit tipuri ale discursului religios, adaptate diferitelor situații (putem vorbi în acest sens de „context situațional" (Gruia), respectiv: omilia – exegetică ori tematică –, pareneza, panegiricul și discursul funebru.

Comunicarea în discursul religios creștin este înalt contextualizată, depinzând și, în egală măsură, bazându-se pe: contextul cognitiv, pe contextele lingvistic și extralingvistic, pe contextul de situație (Lungu Badea 2003, 37-39), cu alte cuvinte pe: contextul circumstanțial, pe contextul situațional sau pragmatic, pe contextul interacțional, ori pe contextul presupozițional (Gruia 2014, 15-16).

2. Caracterul metatextual al discursului religios creștin ca sursă a conservatorismului său

Privind din perspectiva caracterului de „vorbire despre Dumnezeu" al discursului religios creștin – al teologiei în general – putem afirma cu un grad ridicat de certitudine că orice text religios înafara Sfintei Scripturi, este un metatext, căci orice demers teologic se situează în sfera unei analize, a unei explicări a Bibliei. Și aceasta este adevărat atât în alegerea subiectului discursului, în aplicarea analitică și sintetică a „grilelor" dogmatice, ori în explicarea (literară, simbolică, alegorică, ori anagogică) – uneori critică – a diferitelor „locuri grele" sau obișnuite, ale textului Scripturii, fapt care include și una sau mai multe așa-zise ipoteze, pe care cel care formulează discursul încearcă să le argumenteze în fața publicului țintă.

Dar, discursul religios creștin fiind un metatext, respectiv vorbind despre sursa sa ca fiind inspirată de Dumnezeu, această poziționare față de subiectul abordat este sursa generatoare de conservatorism. Și întâlnim acest aspect la toate nivelurile: de la lexic până la dogma privită ca adevăr general și neschimbabil care se constituie într-un fel de „cheie de verificare" a oricărei afirmații făcute de retor. În ceea ce privește lexicul specific discursului religios se poate vorbi de un „vocabular convenționalizat" (Gruia 2014: 54), care își îndeplinește funcțiile comunicaționale pe baza unui fond semiotic comun, căci există convenții stabilite, în cadrul cărora unui semnificant i se atribuie un anumit semnificat.

BDD-A31477 © 2020 Jatepress
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:54 UTC)

Dacă în ceea ce privește textul Sfintei Scripturi, cuvintele folosite sunt cuvinte simple, atunci când se face trecerea în domeniul înalt conceptualizat al teologiei, cuvinte ca: *homoousias*, *deoființime*, *anistoric, pneumatizare, duhovnicie, străvedere, vibrabilitate, vedere înainte, liniștire,* etc., ori expresii înalt spiritualizate precum: *simțirea minții, ochii înțelegători ai sufletului, cunoașterea din parte, reaua pătimire,* etc., fac necesară pe de o parte conservarea lor așa cum au fost rostite ori conceptualizate, căci altfel s-ar pierde încărcătura de sensuri, iar pe de altă parte ele necesită dacă nu o traducere intra-lingvală, cel puțin o abordare explicativă în momentul rostirii lor.

În ceea ce privește traducerea intra-lingvală ca proces de „aducere la zi" a termenilor religioși, aceasta ar putea să nu fie posibilă în anumite cazuri, fapt care ne determină să vorbim despre intraductibilitatea lor intra-lingvală (Gillman 2017, 592). Unul dintre factorii care contribuie decisiv la aceasta credem că este proveniența termenilor respectivi din limbile greacă, slavonă și latină – acești termeni fiind preluați prin procedeele transliterației și calcului semantic –, această proveniență fiind coroborată cu încărcătura de semnificații teologice. Termenii în care vorbește discursul creștin religios constituie o țesătură „bine bătută", iar consecințele inovării unor astfel de termeni ar duce la efecte propagate în toată „masa" învățăturii de credință propovăduite.

Caracterul metatextual al discursului religios creștin atrage după sine, ca o consecință, tendința de a conserva limbajul, în intenția de a nu produce pierderi de sens, uneori chiar cu riscul ca respectiva comunicare să nu mai poată fi receptată în condițiile idiolectului și sociolectului existente într-o perioadă istorică dată.

O sursă a conservatorismului lexical al discursului religios este și caracterul de cultureme al cuvintelor ce compun vocabularului teologic. Semele sunt purtătoare de informație culturală (Lungu Badea 2003, 43, apud Benko 1985, 1989, Oksaar 1988, Vermeer și Witte, 1990, Chesterman 1997, 2000) astfel că inovarea/actualizarea discursului religios creștin este văzută în acest caz drept o reducere a capacității evocatoare a cuvintelor. Aici se duce o luptă a contrariilor: conservatorismul duce la anacronie, în timp ce inovarea, chiar dacă ar ajuta la diacronia comunicării, ar duce la pierderea conotațiilor spirituale care „(…) fac aluzie la un context extralingvistic, la o situație (…) Ele (culturemele, n.n.) pot fi individuale, deci evocatoare de fapte (…) (pot aparține autorului, traducătorului sau cititorilor, etc.) sau colective, așadar cunoscute / presupuse ca fiind cunoscute interlocutorului; ori aparținând patrimoniului cultural comun (…). Putem vorbi, de asemenea, despre cultureme fixe, care apar în lexic și în mesaj" (Lungu Badea 2003, 43). În acest sens putem vorbi și de o „sintagmicitate" (Sebeok 1995, 133) limitată a discursului religios, deoarece „proprietatea combinatorie a formelor" este limitată aici de restricțiile dogmatice/teologice.

Uneori însă, din prea multa repetare și din prea puțina reactualizare (prin explicare, definire, redefinire, etc.), unii termeni religioși au tendința de a cădea într-o formă particulară de asemasie (pierderea capacității de a genera semnificații): ele devin locuri comune, despre care atât retorul cât și publicul țintă presupun că știu ce

BDD-A31477 © 2020 Jatepress
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:54 UTC)

înseamnă, dar care, prin utilizarea lor uneori neglijentă, ajung să nu mai poată fi definite cu exactitate. Ilustrativ în acest sens este cazul cuvântului *mântuire*, care este definit într-o multitudine de forme, de la despătimire și lucrarea virtuților, până la capacitatea inimii de a se deschide lui Dumnezeu pentru a se umple de iubirea Lui (Stăniloae 1997, 166).

3. Nevoia de realizare a efectului perlocuționar al discursului religios creștin, ca sursă a nevoii de inovare

Efectul perlocuționar al discursului religios creștin se atinge prin conectarea sa la ethosul unei anumite perioade istorice, prin utilizarea mijloacelor respectivei perioade pentru realizarea patosului (Eimer 2013, 36), toate acestea bazându-se pe logosul existent în momentul ori aproape de momentul comunicării. Desigur că evoluția acestor trei categorii generale ale gândirii și trăirii umane este, în cazul discursului religios creștin, una care se resimte din cauza unei tendințe – am spune, naturale – spre conservatorism.

Însă, conservatorismul ca trăsătură dominantă a comunicării religioase, trebuie analizat nuanțat. Considerăm că se poate opera o dihotomie între conservatorismul în adevărul de credință exprimat și conservatorismul în limbajul utilizat (lexic, tropi, raționamente logice, etc.) pentru transmiterea acestui adevăr de credință. Marele teolog, Părintele Profesor Dumitru Stăniloae, afirma despre istoria ca proces, că aceasta este dată omului pentru a-l pregăti, pentru a-l face capabil să primească Revelația. Dar aceasta înseamnă în fapt că rolul teologului, al retorului religios creștin, este acela de a explica Revelația, de a o face accesibilă generației căreia el îi aparține – (deși uneori, retori precum Părintele Stăniloae acced în atemporal) –, respectiv cu mijloacele oferite de evoluția generală a cunoașterii umane. Iată ce spunea Părintele Stăniloae:

> Istoria Revelației este legată de istoria omenirii. Pe măsură ce omul progresează spiritual sau crește în conștiința superiorității sale asupra naturii, își dă seama că este imaginea cea mai adecvată a lui Dumnezeu și devine în fapt aceasta[1]. Câtă vreme nu înțelegea această demnitate a sa, câtă vreme era timorat de prestanța și forța stihiilor, nu putea reprezenta demn pe Dumnezeu în fața naturii. (Stăniloae 2005, 27).

Considerăm că deosebit de importante în analizarea efectului perlocuționar al comunicării creștine religioase sunt categoriile de: idiolect și sociolect. Respectiv, împroprierea aspectelor atât de felurite ce țin de viața religioasă se prezintă într-o diversitate nesfârșită în ceea ce privește nivelul de cunoaștere, limbajul alocat pentru comunicarea acestei cunoașteri, experiențele și trăirile personale, adică acel dialect individual, semnificat prin termenul de idiolect. De asemenea, totalitatea

[1] Părintele Stăniloae arată aici cum omul, pe măsura înduhovnicirii sub lucrarea primirii Revelației, devine conștient că este dumnezeu și fiu al lui Dumnezeu. Iată că devine capabil, prin înduhovnicire să primească cuvintele Revelației spuse de Hristos Dumnezeu: „Iisus le-a răspuns: Nu e scris în Legea voastră că "Eu am zis: dumnezei sunteți?" (Ioan 10, 34).

BDD-A31477 © 2020 Jatepress
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:54 UTC)

caracteristicilor care determină societatea umană în general, să adopte anumit mod de comunicare, la un moment dat, ori într-o perioadă istorică dată, sunt semnificate de categoria de sociolect. Aceste două concepte sunt deosebit de importante în realizarea efectului perlocuționar al discursului religio creștin, deoarece impun importante consecințe asupra comunicării.

Retorul creștin religios poate cădea uneori în capcana de a considera că publicul țintă are același nivel de cunoaștere teologică cu al său. În acest caz, utilizarea unui limbaj prea elevat, face ca transmiterea unității de sens să se realizeze de o manieră diminuată ori chiar să eșueze. Totodată, în cealaltă extremă, a adresa un discurs situat la un nivel de erudiție prea scăzut, poate duce la generarea unui patos negativ, de respingere a comunicării, chiar dacă conținutul acesteia este același imuabil adevăr de credință.

Fiind o vorbire despre o realitate care nu poate fi de fapt cunoscută în ființa ei ci doar din lucrările și din energiile Sale necreate, respectiv despre Dumnezeu, discursul religios creștin, din punct de vedere al criteriilor afirmativ și negativ, dezvoltă afirmații catafatice și apofatice. Prin comunicarea catafatică se spune publicului țintă ceea ce se poate afirma despre Dumnezeu, iar prin comunicarea de tip apofatic se spune publicului țintă ceea ce nu poate fi afirmat despre Dumnezeu. Spre exemplu, unități semiotice (cuvinte și locuțiuni) cu valoare atributivă precum: *Atotputernic, Atotștiitor, Atotțiitor,* sunt afirmații catafatice, chiar dacă uneori paradoxale, cum ar fi: *Tri-Unitate* (Stăniloae 1997, 227), iar altele precum: *Dumnezeu nu poate fi cunoscut în ființa Sa*, ori „Numai o teologie total apofatică (…) e liberă de imagini.” (Stăniloae 2005, 25), sunt esențial apofatice.

Există însă cazuri de retori la care inovarea trece dincolo de barierele pierderii de sens și reușește, dimpotrivă, să adauge ori să genereze sensuri noi. Menționăm aici termeni și sintagme create de Părintele Profesor Dumitru Stăniloae, cum sunt: *nemărginit-mai-multul, neușurătate, neîndurerarea, negreșelnicia, calitatea funciară a omului, iluminarea nemincinoasă, să-și rodească (...) nepătimirea*, *îndemnatic la rău, cauza necauzată, înomenire, co-persoană, comuniune necontopită, desăvârșită nelucrare, cunoștință cu bună cinstire*, *credință a vederii, predanie nestătătoare și nevremelnică*, termeni prin care sfinția sa reușește să exprime realități duhovnicești extrem de complexe, utilizând în același timp cuvinte rădăcină obișnuite. Ca mijloace retorice preferate ale sfinției sale amintim: catahreza retorică, adjoncția, paradoxul, chiasmul, aforismul, alegoria, antanaclaza, antiteza, comparația, metafora, epanortoza, etopeea, entimema, interogația, oximoronul, prolepsa, sinecdoca… și enumerarea ar putea continua.

Menționăm aici, tot ca argument în favoarea inovației, cherigma ca specie a afirmației teologice, care este premergătoare dogmei, pe care o exemplificăm cu termenii inovativi creați de Părintele Profesor Mihai Himcinschi, și-anume: *Hagiatrifania, Haghiatriadinamodinamia, Haghiatriaplirosis* (Himcinschi 2010, 244), care au în spatele lor o dialectică a Sfintei Treimi de o mare profunzime teologică și

BDD-A31477 © 2020 Jatepress
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:54 UTC)

care aduc în fața publicului țintă o analiză cu caracter cherigmatic demnă de a fi analizată în toate aspectele ei.

4. Concluzii: conservatorism sau inovare?

Textul Sfintei Scripturi și cel liturgic trebuie actualizate – din punct de vedere lingvistic – cu o foarte mare grijă, iar schimbările ce sunt efectuate necesită a fi acceptate de un cât mai extins colectiv interdisciplinar: filologi, teologi, specialiști în științele comunicării.

Probabil că unii termeni / cuvinte / sintagme nu se vor schimba niciodată, din cauza încărcăturii excepționale de sens dogmatic pe care au acumulat-o de-a lungul timpului. Exemple de astfel de cuvinte sunt: *epicleză, epectază, Biserica cea Una, Sfântă, Sobornicească și Apostolească, Purcedere, consubstanțialitate*, etc.

Însă limbajul teologic nu poate evita adaptarea la schimbările de limbă care au loc în timpul prezent, într-un mod atât de accelerat. Considerând teologia o știință, ea nu poate sta înafara schimbărilor din limbajul celorlalte științe, de unde își preia o parte din subiectele de meditație.

Putem considera că realitatea atât de complexă a discursului religios creștin evoluează neuniform, respectiv nu ca o totalitate, ci cu *viteze* diferite în diversele sale aspecte / domenii. Astfel, cea mai mare inerție o are limbajul liturgic și cel ce ține de tipicul bisericesc, primul pentru că partea cea mai sfântă a cultului bisericesc, Sfânta Liturghie, în cadrul căreia este invocată prezența Duhului Sfânt, este considerată în totalitate ca fiind inspirată, iar termenii ce țin de tipicul bisericesc sunt folosit în general de teologi, care-i acumulează în timpul studiilor și deci acești termeni nu se află sub o atât de mare presiune a nevoii de schimbare.

O evoluție mai rapidă are limbajul teologic, mai ales datorită faptului că abordează temele generale ale vieții umane la un moment dat, teme cărora încearcă să le dea o explicație care să poată fi receptată de publicul țintă al respectivei perioade de dezvoltare socială. La aceasta contribuie, poate cel mai substanțial, bioetica / morala creștină, ale cărei obiecte de studiu este de cea mai mare actualitate.

În ceea ce privește limbajul misionar, acesta trebuie să fie posibil de receptat de publicul țintă. Traducerea intra-lingvală este obligatorie în acest caz. Termeni ca: *acolut, anagnost, apolis, cățuie, copie, colimvitră, colonete, efod, engolpion, paremii*, *podobie, proestos, pareneză, stihiră, stihoavnă, sinodicon, umivalniță,* nu mai figurează în limbajul curent al credincioșilor și de aceea necesită, cel puțin, un demers explicativ din partea retorului, atunci când sunt utilizați.

Dacă misiunea se realizează prin literatura religioasă (Castillo 2017, 146), respectiv prin proză, poezie, teatru, atunci termenii arhaici pot rămâne ca tropi, pentru a reda atmosfera unei anumite perioade, ori pentru a crea emoție artistică ce vine să faciliteze trăirea religioasă.

BDD-A31477 © 2020 Jatepress
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:54 UTC)

Referințe bibliografice

Dicționare

Branişte, Pr. prof. Dr. Ene, Prof. Ecaterina Branişte. 2001. *Dicţionar enciclopedic de cunoştinţe religioase*. Caransebeş: Editura Diecezană.

Bria, Pr. Prof. dr. Ion. 1994. *Dicţionar de teologie ortodoxă*. Ed. A II-a, revizuită şi completată. Bucureşti: Editura Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române.

*** *Dicţionar biblic*, 1995. Oradea: Editura Cartea creştină.

Lungu Badea, Georgiana. 2003. *Mic dicționar de termeni utilizați în teoria, practica și didactica traducerii*. Timișoara: Orizonturi Universitare.

Lucrări în volum

Gruia, Sorin. 2014. *Discursul religios. Structuri și tipuri*. Iași: Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza".

Nida, Eugene A. 2004. *Traducerea sensurilor*. Studiu introductiv, interviu, traducere și note de Rodica Dimitriu – Iași: Institutul European.

Stăniloae, Pr. prof. dr. acad. Dumitru. 2005. *O teologie a icoanei*. București: Editura Fundației Anastasia.

Sebeok, Thomas A. 1995. *O Introducere în semiotică*. Traducere în limba română de Sorin Mărculescu. București: Humanitas.

Stăniloae, Dumitru. 1997. *Teologia Dogmatică Ortodoxă / B. Mântuirea omului în Biserică, înțelesurile, etapele și condițiile ei*. București: Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă.

Himcinschi, Prof. dr. Mihai. 2010. *Violența. O analiză misionară și teologică*. Alba Iulia: Reîntregirea.

Articole

Stăniloae, Pr. prof. dr. acad. Dumitru. „Sfântul Duh în Revelație și în Biserică", în *Ortodoxia*, XXXIV (1974), nr. 2, pp. 216-249.

Venuti, Lawrence. „Translation, Intertextuality, Interpretation", în *Romance Studies*, vol. 27, nr. 3, Iulie, p. 157-173.

Gillman, Susan. „Translation as History", în American Literary History. Fall 2017, Vol. 29 Issue 3, p. 592-601.

Bastin, Georges L. 2014. „Adaptation, the Paramount Communication Strategy" în *Linguaculture,* Vol. 2014 Issue 1, p. 73-87.

Castillo, Miriam. 2017. „Catholic Translation and Protestant Translation: The Reception of Luis de Granada's Devotional Prose in Early Modern England" în *Translation & Literature*. Vol. 26 Issue 2, p.145-161.

Eimer, Colin. 2013. „Use and Abuse of Religious Language - A Jewish View" în *European Judaism*. Vol. 46 Issue 1, p. 36-42.

BDD-A31477 © 2020 Jatepress
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:54 UTC)